

БЕРЕЗЕНЬ 2022/2023 р.

7

ВЕСЕЛКА

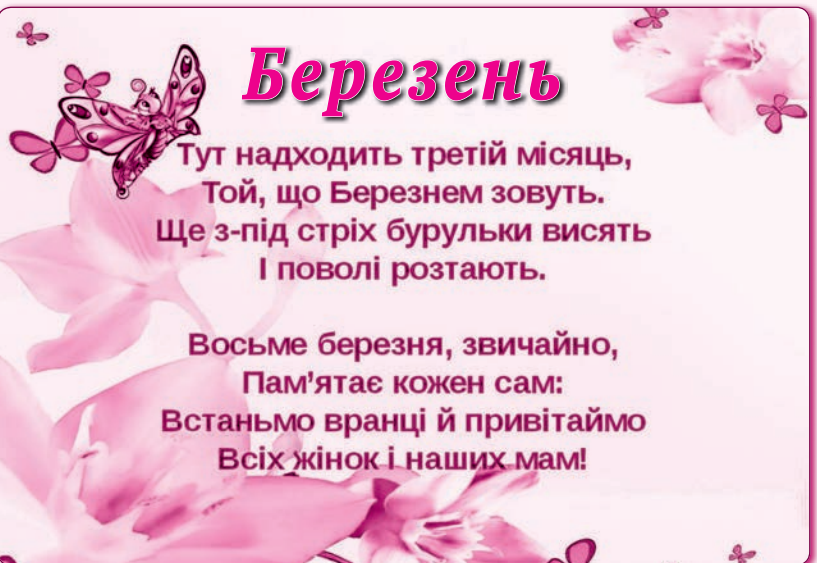
ЩОМІСЯЧНИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

**Борітеся – поборете!
Вам бог помагає!
За вас правда,
за вас слава.
І воля святая!
Тарас Шевченко**

Березень

Тут надходить третій місяць,
Той, що Березнем зовуть.
Ще з-під стріх бурульки висять
І поволі розтають.

Восьме березня, звичайно,
Пам'ятає кожен сам:
Встаньмо вранці й привітаймо
Всіх жінок і наших мам!

Тарас Шевченко

І барвінком, і рутою,
І рястом квітчає
Весна землю, мов дівчину
В зеленому гаї;
І сонечко серед неба
Опинилось – стало.
Мов жених той молодую,
Землю оглядало...

А. Камінчук

Березень, як зайчик

Вітерець легенький
Тихо повіва.
Під сніжком м'якеньким
Дихає трава.
Вже синиччин тенькіт
Чути звіддаля.
Пролісок синенький
Вічка розтуля.
Дощик-накрапайчик
Рясно припуска.
Березень, як зайчик,
Вибіг із ліска.
Глянув на полянку,
Там дзвенить ручай:
– Друже, на світанку
Весну зустрічай!

Розмалюй.

Степан Жупанин

Рідна мова

По-своєму кожна
Пташина співає,
По-своєму кожен
Народ розмовляє.
У мене й народу мого
Українська є мова чудова,
Своя, материнська.
По світу її,
Як святиню, нестиму
Допоки живу,
В чистоті берегтиму,
З Любов'ю сердечною,
Вірністю сина.
Ця мова для мене,
Як мати, єдина.

Тарас Шевченко

Весна. Садочки зацвіли,
Неначе полотном укриті,
Росою Божою умиті,
Біліють. Весело землі:
Цвіте, красується цвітами,
Садами темними, лугами.

Павло Грабовський

Березень

Зійшли сніги, шумить вода,
Весною повіва;
Земля квіточки викида,
Буяє травка молода;
Все мертве ожива.
Веселе сонечко блистить,
Проміння щедро лє;
Гайок привітно шелестить,
Неначе кличе пригостить;
Струмочок виграє...

На обкладинці журналу ілюстрація української художниці Марини Михайлошиної.

«Будь хоробрим, витривалим. Це потрібно для Батьківщини, для тебе самого. Учись у мужніх, кмітливих, стійких, наслідуй їх. Вони допоможуть тобі стати справжнім громадянином...»

(Микола Трублаїні (1907-1941) – український письменник, авторів творів для дітей та юнацтва).

Чи знаєте ви, що...

У Королівському Монетному дворі Канади відкарбували пам'ятну монету у вигляді української писанки, зобразивши на ній давні трипільські орнаменти, могутні символи українського народу.

Тираж цієї монети 7 500 одиниць. Вона виготовлена з чистого срібла, має номінал у 20 канадських доларів та коштує 139,95 канадських доларів.

Усі кошти від продажу пам'ятних монет будуть спрямовані на гуманітарну допомогу Україні.

Іван Богун – мудрий полководець, відважний козак та легендарна особистість, яка прикрашає своєю могутньою постаттю сторінки історії України. Через століття він всіяє в нас без-

заперечну любов до Батьківщини та надихає на подвиги.

Історикам достеменно не відома дата та місце народження майбутнього подільського полковника. За одним із припущень він був сином українського шляхтича Федора Богуні і народився близько 1618 року.

М. Лисич

Березень

Трудився лютий до світанку
І заморозив геть струмок.
А березень підкрався ранком
І схрумкав нишком весь льодок.
Мороз і другу ніч старався –
Припорошив льодок сніжком.
Та знову березень сміявся:
Злизнув усе те язиком.
Хоч на річках льоди кололись –
Зима трусила ще сніги.
То лютий з березнем боролись,
Боролись, наче вороги.
Зима ще злиться, бідолаха,
А вже весна бере своє.
І березень бурульки з даху,
Немов цукерочки жує!

У СВІТІ КАЗОК

Всі ми любимо народні казки, Вони приходять до нас змалечку і часто залишаються в нашій душі назавжди. Кращі народні казки вчать нас бути відважними, вірити в добро й справедливість і боротися за них. Вчать долати великі перешкоди й витримувати неабиякі випробування.

Герой народної казки небувалий силою, розумом, чесністю, совістю.

Народ вкладав у казки своє прагнення до найвищої краси, могутності, непереможності. Але що цікаво: бідний завжди перемагає багатого, бо він розумніший, чесніший за багатство, селянин неодмінно перехитрить найхитрішого чи найлукавішого чорта.

Баба Яга (Українська народна казка)

Жила собі дівчина і були в неї батько та мачуха. Коли це мачуха послала батька по дрова та й каже дівчині:

– Сходи до моєї сестри, Баби Яги, візьми в неї голку й нитку, щоб я тобі сорочку пошила.

Бідна дівчина пішла. Але коли пішла, то спочатку зайшла до тітки своєї і каже їй:

– Послала мене мачуха до Баби Яги, щоб у неї голку і нитку взяти, аби мачуха мені сорочку пошила.

А тітка відповідає їй:

– Коли прийдеш ти туди, вона тобі скаже, щоб ти сіла і прjala. Ти сідай і пряди. Як тільки вона полетить, бери голку з ниткою і тікай. Встрінеш ти kota на порозі, який очі видряпувати тобі захоче. Ти йому кусок шинки дай, він

тебе і пустить. Потім встрінеш березу, яка тебе забити до смерті захоче. Ти підв'яжи

її, вона тебе і пустить. І коли виходить будеш, там ворота скрипітимуть, не випускатимуть. Ти їх олією помаж, вони тебе й випустять. І тікай тоді швидко до себе додому.

Прийшла дівчина до Баби Яги і каже їй:

– Послала мене мачуха по голку й нитку, щоб сорочку мені пошити.

А Баба Яга в відповідь:

– Ти сядь і пряди, а я зараз прилечу і дам тобі голку і нитку.

І полетіла Баба-Яга.

Дівчина швидко знайшла голку, нитку і давай тікати. Тільки вийшла на поріг, а там кіт сидить, очі видряпати хоче. Вона дала йому кусок

шинки, він її і пустив. Побігла вона далі, а там береза. Дівчина її підв'язала, і пропустила береза її. Пішла далі, а там ворота скриплять і не пускають. Дівчина помазала їх олією, вони і пропустили.

Баба Яга прилетіла, а дівчинки нема. Підбігла до kota і питає:

– Чого ти її очі не видряпав?

А кіт їй в відповідь:

– Я тобі скільки роблю, а ти мені і хліба не дала, а вона шинки не пожаліла для мене.

Підходить Баба Яга до берези і питає:

– Чого ти її до смерті не забила?

А береза в відповідь:

– Ти за все, що я зробила для тебе, і гілочки не обрізала, а вона мене підв'язала.

Підходить Баба Яга до воріт і питає:

– А чого ви її не залишили у мене в дворі?

А ворота в відповідь:

– Ми тобі скільки служимо, а ти нас і водою не помазала. А вона олією не пожаліла.

Розсердилась Баба Яга і полетіла геть світ за очі. А дівчина прийшла додому і розповіла все батькові. Вигнали вони мачуху і стали вдвох жити-поживати та добра наживати.

Василь Голобородько

Сільська школа

Діти

у сільській школі,
занесеній снігом,
сидять у затишному

класі –
поховалися, як «у» в «ю».

Розмалюй.

Лисиця, дрізд і ворона

(Литовська народна казка)

Посередині лісу дрозди звили собі гніздо, поклали туди п'ятеро яєчок і з них висиділи п'ятеро рябеньких дрозденяток.

Прибігла лисиця та й каже:
– Дрозде, дрозде, забирай скоріше своїх дітей – я буду ялинку рубати.

– Коли ж мої діти ще й літати не вміють! Змилуйся, лисичко, не рубай ялини.

– Скинь мені одне дитя, то не рубатиму.

Що ж бідному дроздові робити – скинув одне пташеня, а лисиця вхопила його й понесла. Зжерла дрозденятко і знову прибігла до ялинки дрозда лякати. Дрізд і друге пташеня скинув. Так він, бідолашний, чотирьох своїх дітей із гнізда викинув, тільки одне й зосталося. Заплакав-затужив дрізд, бо ж одне-однісіньке дитя у нього лишилося. Аж тут прилетіла вороночка – гарна жіночка і питає:

– Дроздику, дроздику, чого це ти так гірко плачеш?

– Як же мені не плакати, – каже дрізд, – коли моїх діток вже доідає лисиця.

– А чого ж ти їх даєш? – питає ворона.

– Як же не дати, коли вона нахваляється ялинку зрубати. А ти не бійся, і як вона прийде – скажи: рубай, подивлюся, чим ти рубати будеш!

Отак навчила ворона дрозда та й полетіла собі.

Прибігла лисиця і каже:

– Дрозде, дрозде, забирай своїх діток, – я буду ялинку рубати.

– Рубай, коли хочеш, – відповів дрізд. – А я подивлюся, чим ти її зрубаєш.

Лисиця ляп-ляп хвостом по дереву, але, бачить, дрізд не боїться. Тоді вона й питає, хто навчив дрозда так їй сказати.

– Вороночка – гарна жіночка, – відповів із гнізда дрізд.

Спалахнула злість у лисиччиному серці на ворону, і вирішила вона їй помститися. Побігла на узлісся, де ворони літали, лягла догоричерева

– ось вона мертва. Побачила ворона неживого звіра, сіла на лисицю і ну каркати, воронячу рідню на обід скликати. А лисиця й піймала її.

– Ось я тебе з'їм, – нахваляється.

Але ворона почала проситися:

– Що хочеш роби, тільки не роби так, як дід бабі зробив.

– А що ж він їй зробив? – зацікавилася лисиця.

– Та взяв на смітнику діжку без дна, посадив у неї бабу і ну возити.

Возив, возив, доки кістки в неї розсипалися.

Лисиці теж захотілося воронині кістки розтрусити. Посадила вона ворону в діжку без дна, – а їй того тільки й треба було – ще й досі, жива й здорова, ворона літає та з лисиці сміється.

Марійка Підгірянкa

Березень

Все раніше ясне сонце
На свій шлях виходить,
Все тепліше по віконцях
Проміннячком водить.
Щораз довше ogrіває
Замерзлу земельку –
Всміхається, обіцяє
Пору веселеньку.
Всміхається приятенько,
Що вже минув лютий,
Що приходить березенько
Річечку розкути.
Розкувати річку з льоду,
Сніги розтопити,
Сонячні бережечки
Квітами встелити.
Насипати зілля-рясту
В садочку, в леваді –
Приходь, приходь,
березеньку,
Діти тобі раді!

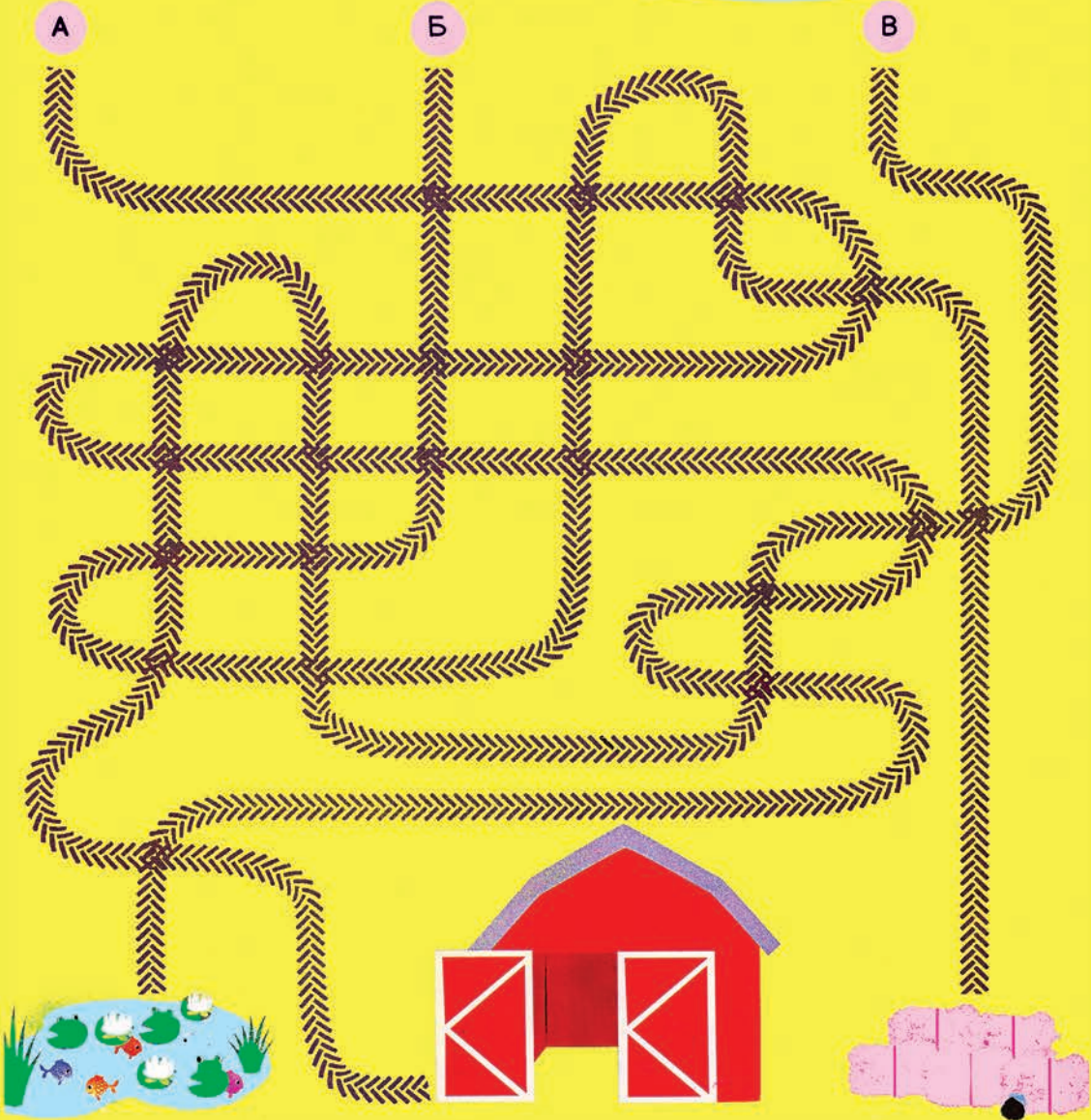

У якому напрямку?

У якому напрямку мені треба рухатися, щоб припаркувати трактор біля сараю?

З поштової скриньки

З газдівства у науку

Союз русинів-українців Словацької республіки у циклі програм «Невідомі відомі» запросив у зал Словацько-українського культурного та інформаційного центру в Пряшеві професора, доктора природничих наук Івана Бірчака, уродженця села Руська Воля на Попрадї.

Бесїду з Іваном Бірчаком (на фото вправо) вів Павло Богдан. І почалася розмова. Про дитинство, рідне село, перші кроки навчання. Професор Іван Бірчак багато місця у своїй розповіді присвятив Одесї (Україна), де навчався у Фізико-математичному факультеті Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова. А Одеса це окрема сторінка його біографії. А далі його педагогічна діяльність: майже три десятиріччя на кафедрі фізики Пряшівського університету. Крім фізики є у нього ще великий потяг до книжок. З-під його пера вийшли не лише книги про фізику, але й мемуари, спогади, словник.

Розповіддю професора Івана Бірчака була зачарована присутня публіка.

Н. Красоткіна

Березень

А вже весна, вже березень почався,
Дзвенять пташині радісні пісні.
І хоч квітками сад не завітчався,
Та дні стоять погожі і ясні.
А вже весна. Хоч сніг летить, а тане,
Стає водою і струмком біжить.
А сонечко як із-за хмарки гляне,
То все навколо щедро заблищить.
А вже весна. І пахощі весняні
Звідкіль беруться і куди летять?
Та тільки серцю милі і жадані,
Тривожать душу, серце веселять.
А вже весна...

Василь Зубар

Крила України

Синьо-жовтий прапор
Процвіта над нами,
Наче синє небо
В полі над житами.
Синьо-жовтий прапор
В сонячній промінні –
Символ щастя-долі,
Крила України.
З волі запорожців
Стяг наш народився,
З духу України
В небесах розвився!
Ми не хочем лити
Крапельни крові,
Постає Вкраїна
З доброти, любові.
Постає Вкраїна
З ширості й сумління,
Шлях їй осінило
Боже Провидіння.
Синьо-жовтий прапор
Процвіта над нами,
Наче синє небо
В полі над житами.

Леопольд Лагола

Остання справа

Спілка українських письменників Словаччини

До уваги читачів. Спілка українських письменників Словаччини вкінці минулого року видала збірку оповідань словацького письменника Леопольда Лаголу (1918-1968) «Остання справа». На українську мову переклав Іван Яцканин.

Олександр Олесь

Веснянки

А вже краснее сонечко
Припекло, припекло,
Яснощире золото
Розлило, розлило.

На вулиці струмені
Воркотять, воркотять.
Журавлі курликають
Та летять, та летять.

Засиніли проліски
У ліску, у ліску...
Швидко буде землянка
Вся в вінку, вся в вінку.

Ой сонечку-батечку,
Догоди, догоди,
А ти земле-маїнко,
Уроди, уроди.

Леонід Полтава

Хто як говорить

Все, що живе на світі,
Уміє розмовляти:
Уміють говорити
Зайці і зайченята,
По-своєму говорять
І риби серед моря,
І у садочку пташка,
І у траві комашка...
Говорять навіть квіти
З блискучими зірками...
А як говорять діти? –
Так, як навчає мама!
Прийми ж, матусю, слово
Подяки від дитини
За нашу рідну мову –
За мову України!

Розмалюй.

Ірина Мацко

Казковий дім

В лісі був Казковий Дім
Все казкове було в нім.
Феї в домі тім жили,
Човник зоряний плели,
В нім літали до малят,
До дівчаток і хлоп 'ят,
Всім читали Казочки,
Щоб солодкі мали сні.
Ніч – Царівна там жила,
Мала срібних два крила,
Діток ніжно обіймала,
Уві сні їх колисала.
В домі тім і Місяць жив,
Уночі завжди світив.
Ясне Сонце там жило,
Зігрівало всіх воно.
Дім гостей своїх вітав,
На свята люб'язно звав.

Ось настав святковий день,
Кличе дзвоник:

Дзень – дзелень!

В гості Казочки прийшли,
Всім гостинці принесли.
Феї скликали звірят,
І дорослих, і малят.

Вмить звірятка позбігались,
Дружно, весело сміялись:

І Ведмедик, Зайченятко,
Песик, Котик, Лисенятко,
Вовчєня, Жирафа, Поник,
Їжачок, маленький Слоник
І прибігла дівтора,
Старший братик, я й сестра.
Пташенятка прилетіли
Казки слухати хотіли.
Як цікаво було всім,
Дякую, Казковий Дім!

Роман Скиба

Синя казка

Серед синіх-синіх гір,
Де простягся синій бір,
Поміж сині-синіх трав,
Синій вітер пролітав.
Бачить він біля ріки
Квітку – сині пелюстки.
Дав росиці краплю вмити,
Що блакиттю так блищить;
Синя квітка підросла,
Підросла і завіла...
Пелюстками вкрила бір,
Стала вище синіх гір...
Де ж ті гори й квітка ця,
Розпитайте в вітерця!

СПІВАЙТЕ
З НАМИ

Зацвіла в долині (На слова Т. Г. Шевченка)

Зацвіла в долині
Червона калина.
Ніби засміялась
Дівчина-дитина.

Любо, любо стало,
Пташечка зраділа
І защебетала,
Почула дівчина

І в білій свитині
З біленької хати
Вийшла погуляти
У гай на долину.

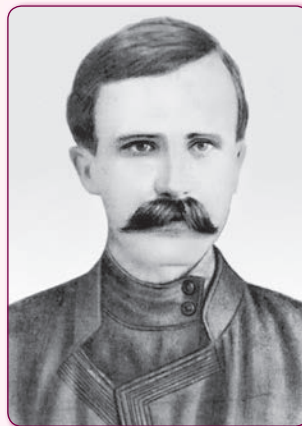
І вийшов до неї
З зеленого гаю
Козак молоденький,
Цілує, вітає.

І йдуть по долині,
І йдучи співають,
Як діточок двоє,
Під тую калину.

ЗНАЙОМТЕСЬ:

з письменником

Архип Тесленко

Архип Юхимович Тесленко (18 лютого (2 березня) 1882, с. Харківці Лохвицького повіту Полтавської губернії, нині – Лохвицького району Полтавської області – 15 (28) червня 1911, там само) – український письменник.

Архип Тесленко народився 18 лютого (2 березня) 1882 року в селі Харківці Лохвицького повіту на Полтавщині в родині підписаря. Любляча мати хотіла кращої долі для сина, то й віддала його в однокласну церковно-парафіяльну школу, яку він успішно закінчив (1894) і вступив до харківської церковно-учительської школи. Малий Тесленко виявив неабиякий хист до науки й до красного письменства. Під впливом маминих пісень і казок він складає байки про однокласників.

Перші оповідання, написані 1904, були надруковані 1906 року в журналі «Нова Громада» і газетах «Громадська думка» та «Рада». Пізніше Тесленко друкував оповідання й дописи із селянського життя також у газеті «Село» та часописі «Світло».

Низка оповідань Тесленка – «За пашпортом», «Хуторяночка», «Радощі», «Наука», «Школяр» (усі 1906) – присвячена зображенню нужденного й безправного життя українського селянства за царату. Тематично близькі до названих автобіографічні оповідання «Немає матері», «Поганяй до ями!» (1910), «Що б з мене було» (1911); теж на власному досвіді написані тюремні оповідання «На чужині», «В тюрмі» (1910). В оповіданнях «Любов до ближнього», «У схимника» (1906) зображено служителів офіційного православ'я чужим інтересам українського населення. Одним із найкращих творів Тесленка є повість «Страчене життя» (1910), у якій на тлі життя бідної селянської родини показана доля дівчини-вчительки.

Архип Тесленко

Школяр (Уривок)

Миколка, Прокопів хлопчик, такий школярник гарнесенький був: сумирненький, соромливенький, млявенький, як дівчинка. Та ще ж такий чорнобривенький, білолиценький, носок невеличкий, щічки круглесенькі, ще й чубок кучерями. Воно й училось нівроку йому. Страх яке до книжки було: чита, одно чита, а особливо як на урок загадають щось таке, – чи про луку, чи про ліс... Ну й любило це!

Раз гулять повели їх у ліс. Воно вбігло в гущавину та:

– А як ось тут гарно!.. гіллячко... сонечко в дірочки... мережечки... ну й гарно!

Далі вхопило квіточку, осміхнулось, притулило до щічки, погладило...

А там що раде знать було все!.. Усе було розпитує вчителя, усе розпитує і про се, і про те, як і дощ, як і сніг. Вчитель було не навтішається ним, усе було по щічках його, по щічках, а воно вже таке раде ото, так осміхається та ту голівку так простягає до його... Таке. А то раз учитель підійшов і питає:

– А що, Миколко, вивчив урок? Воно встало, осміхається... тут осміхається, а там сльози.

– Плакав, чи що? – пи-

тає учитель. Воно так болісно:

– Ні. – Далі руку до очей та й скривилось.

– Чого, що таке? – вчитель йому.

– Б...били.

– Хто?

– Батько.

– За віщо?

– За... за... – та й не показало за плачем. Діло ж ось як було. Встав Миколка вранці, почитав трохи, – снідати пора, він і каже:

– Мамо, що їсти?

– Що ж? – мати йому.

– Он хліб, ось борщ... Насипала борщу йому. Взяв ложку Миколка, сів до борщу до того... А борщ же той... аж вона, аж нудить кислятинням: ні олійки, ні квасольки в йому, та ще й учорашній, холодний та перебовтаний. Сидів, сидів Миколка над ним – не пожене ніяк. Устав та з тим і вдягаться давай. Одігся, дійшов до дверей – за печінки тягне. Він знов:

– Ну що їсти, мамо?

– Та я ж не знаю, – мати йому. Миколка по горшках: і в той заглянув, і в сей... Увіходить батько знадвору, такий сумний.

– От лихо, – каже, – хліба на денці тільки.

Миколка своє:

– Та, мамо, що їсти?

– Батька питай.

Микола:

– Он у людей і риба, й олія.

Батько так бликнув на його. Він байдуже:

– І оладки, – каже, – і в школу беруть.

Батько:

– Що?! – Та як ухопить деркач.

– Так тобі ще, – каже, – риби, олії! Шкури з мене, шкури! – та деркачем його, деркачем. Меншенькі четверо, що теж їсти дивились, на піч усі, як горобчики.

Розмалюй.

М. Біндас

Березень

Весело цвірінькають
У дворі горобчики.

Познімали козушки
І дівчата, й хлопчики.

– Цінь-цінь-цінь, – виспіває
Радісно синичка, –
Незабаром з'явиться
Молода травичка.

Куточок кулінарії

Сирна піца

Інгредієнти:

100 г кисломолочного сиру
120 г сиру сулугуні
120 г сиру твердих сортів
100 г білої консервованої квасолі без рідини
100 г помідорів
80 г томатного соусу
85 г пшеничного борошна
35 г кукурудзяного борошна
1 жовток
3 г розпушувача
1 г суміші прованських трав
1 г солі

Приготування:

Виклади в чашу кухонного комбайна (насадка «металевий ніж») консервовану квасолю без рідини, кисломолочний сир та жовток.

Увімкни комбайн на 30–40 с до утворення однорідної маси.

Досип у чашу два види борошна, сіль, прованські трави й увімкни комбайн ще на 10–15 с, доки тісто збереться навколо ножів у грудку. Тісто має бути м'яким і злегка липнути до рук.

Вийми тісто із чаші, загорни його в харчову плівку й поклади в холодильник на 30 хв.

Тим часом помий помідор і наріж його тонкими кружечками.

Тонкими скибками наріж сир сулугуні.

Сир твердих сортів натри на крупній тертці.

Наталія Забіла

Березень

Тут надходить третій місяць,
Той, що Березнем зовуть.
Ще з-під стріх бурульки висять
І поволі розтають.
Восьме березня, звичайно,
Пам'ятає кожен сам:
Встаньмо вранці й привітаймо
Всіх жінок і наших мам.
Ось весна вже зовсім близько.
З гір біжить, шумить потік.
Нам в гаю дає берізка
Свій живущий, свіжий сік.

Петрушку та кріп промий і порви руками.

Розігрій духовку до 200 °С.

Виклади пергаментний папір на деко і злегка притруси його борошном.

Сухими руками сформує на пергаменті з тіста круг товщиною 0,4–0,5 см. Якщо при цьому руки липнуть до тіста, то припороши їх тонким шаром борошна.

Густо попроколюй поверхню сформованого коржа виделкою.

Випікай основу піци 14–15 хв до повного пропікання і легкого підрум'янювання згори.

Вийми деко з духовки.

Змасти згори підпечену основу томатним соусом.

На соус рівномірно виклади сулугуні, а на нього – кружальця помідорів.

Посип згори сиром твердих сортів, кропом та петрушкою.

Готуй у духовці ще 4–5 хв до розплавлення сиру.

Тарас Шевченко

Б'ють пороги: місяць

сходить,

Як і перше сходив...

Нема Січі, пропав і той,

Хто всім верховодив!

Нема Січі; очерети

У Дніпра питають:

«Де то наші діти ділись,

Де вони гуляють?»

Чайка скиглить літаючи,

Мов за дітьми плаче;

Сонце гріє, вітер віє

На степу козачім.

На тім степу скрізь могили

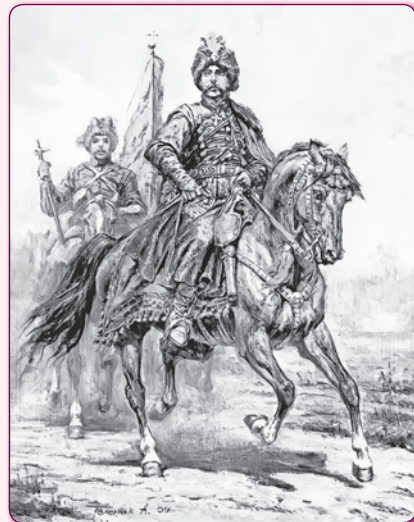
Стоять та сумують;

Питаються у буйного:

«Де наші панують?»

Розмалюй.

Качиний перехід

Ці качки не люблять мочити лапи! Знайди шлях через річку, використовуючи камені з парними числами і не відступаючи.

